

LUNDS
UNIVERSITET

Universitetsstyrelsen

10 januari 2003

Dnr I G52 6733/2001

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Uppföljning av Högskoleverkets ämnes- och program- utvärderingar

Styrelsen för Lunds universitet har gjort en uppföljning av de ämnes- och program-
utvärderingar, som Högskoleverket redovisat t.o.m. läsåret 2001/2002.
Granskningar av följande utbildningar vid Lunds universitet rapporterades under
denna period: datavetenskapliga/datalogiska utbildningar, medie- och
kommunikationsvetenskapliga utbildningar, latin, grekiska och nygrekiska,
teologiska och religionsvetenskapliga utbildningar, matematikutbildningar,
svenska/nordiska språk, nationalekonomi, företagsekonomi samt lingvistik.

I anledning av denna uppföljning vill universitetsstyrelsen uppmärksamma regeringen
på följande.

Riksdagens beslut om ämnes- och programutvärderingar (prop. 1999/2000:28,
Studentinflytande och kvalitetsutveckling) innebär att Högskoleverket skall granska
utbildningarna i ett helhetsperspektiv, som bör omfatta

- förutsättningar
- genomförande
- resultat

Regeringens proposition tog sin utgångspunkt i de utvärderingar, som verket redan
tidigare hade genomfört avseende ett antal utbildningar samt provningarna av tillstånd
att utfärda examen. Fokus i dessa hade legat på lärarna och deras kompetens, kurser och
undervisning samt institutionella frågor. Utöver dessa framhävde regeringen genom
propositionen betydelsen av att studenternas perspektiv på utbildningens kvalitet tas
tillvara. Högskoleverkets granskningsuppdrag kan därför beskrivas i matrisform enligt
figur 1 på följande sida.

Områdesstyrelserna liksom flertalet berörda institutioner har i sin redovisning till
universitetsstyrelsen framhållit att Högskoleverkets utvärderingar inte grundar sig på
någon bedömning av kvaliteten i de utbildningsresultat som uppnås. Detta bekräftas av
en
innehållsgranskning, som genomförts av universitetets utvärderingschef. Rapporten
bifogas denna skrivelse (Nilsson, K-A, Om enkelhet och nytta. En studie av
metodiken för ämnes- och programutvärderingar. Utvärderingsenheten, Lunds
universitet 2002).

Figur 1 Procentuell fördelning av bedömningsutsagor

	Förutsättningar	Genomförande	Resultat	Σ
Studenter	3	2	1	6
Lärare/ kurser	28	16	2	47
Organisation	28	16	3	48
Summa	60	34	6	100

I matrisen ovan har införts data från denna undersökning. Rapporternas samtliga bedömningsutsagor om dessa utbildningars kvalitet har registrerats. Sammantaget har 683 sådana utsagor identifierats. Dessa har därefter klassificerats efter de sakområden, som definieras av matrisen. I figuren anges den procentuella andelen av bedömningarna inom respektive sakområde. Denna analys pekar på två slutsatser.

- Intentionen att tydligare framhäva studentperspektivet har ännu inte fått ett klart genomslag i utvärderingarna.
- Granskning av utbildningsresultatens kvalitet förekommer nästan inte alls.

Högskolverket kan i sin myndighetsutövning som följd av dessa utvärderingar dels utfärda s.k. allvarliga anmärkningar avseende utbildningens kvalitet, dels dra in rätten att utfärda examen inom grundutbildningen och dels lämna förslag till regeringen om indragning av rätten att utfärda doktorsexamen. De resultat som framkommit i figur 1 pekar på att det föreligger risker i samband med utövningen av dessa sanktionsmöjligheter. En sådan är att en utbildning med resultat av hög internationell kvalitet kan komma att ifrågasättas därför att den inte bedrivs enligt de normer vad gäller förutsättningar och genomförande som Högskoleverket lägger fast. En annan risk är därför att utvärderingsnormerna snarare leder till likriktning än till mångfald av utbildningarna i landet.

I de hittills redovisade utvärderingarna har Högskoleverket riktat allvarliga anmärkningar mot kvaliteten i utbildningen inom datavetenskap och datalogi vid Lunds universitet, dock utan att ifrågasätta examensrätten samt inom latin och nygrekiska, och har därvid även ifrågasatt examensrätten inom forskarutbildningen i båda ämnena. I samtliga dessa fall avser anmärkningarna förutsättningarna för utbildningen. Någon granskning av effekterna på utbildningsresultaten av dessa förutsättningar har inte skett.

En utvärdering av utbildningen bör ta sin utgångspunkt i en bedömning av utbildningsresultatets kvalitet. I granskningen av förutsättningar och genomförande bör utvärderaren kunna finna förklaringar både till goda och dåliga resultat. I det uppföljningsarbete som

genomförts inom Lunds universitet föreslås att standarden på uppsatser, examensarbeten och avhandlingar bedöms. Det framhålls vidare att alumniundersökningar som genomförs inom universitetet och av SCB ger värdefull återkoppling från arbetslivet vad gäller utbildningens resultat. Det pekas också på att de erfarenheter, som framkommer i studenternas kursvärderingar av hur utbildningsmålen förverkliga, bör tas tillvara. Dessa är ett viktigt komplement till uppgifter om examinationens innehåll och resultat.

Om Högskoleverket konstaterar att utbildningsresultaten allvarligt brister finns skäl att genomföra en genomgripande prövning av förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen. För en sådan prövning räcker inte de korta endagarsbesök av bedömargruppen, som enligt en rad uppföljningsrapporter gett alltför mycket öppningar för tillfälligheternas spel.

Då verket däremot kan konstatera goda resultat för en given utbildning finns å andra sidan föga anledning att dra igång en omfattande granskningsprocedur på ort och ställe. Att utan yttre krav på likriktning kvalitetssäkra förutsättningar och genomförande tillhör högskolans inre arbete, just i syfte att nå bra resultat. Hur denna inre kvalitetssäkring fungerar har verket i uppgift att granska genom de s.k. lärosätesbedömningarna. Dessa bör därför planeras i kombination med ämnes- och programutvärderingarna. Därmed kan resurserna för utvärdering användas på ett mer kostnadseffektivt sätt.

Universitetsstyrelsen har behandlat detta ärende vid sitt sammanträde den 16 december 2002.

Lennart Nilsson
Ordförande

Peter Honeth
Förvaltningschef